

Kroniek Sint Agatha

Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven | Klooster Sint Agatha

Ten Geleide

Ook tijdens de hete zomer, waarin het archief- en bibliotheekdepot verreweg de koelste plek van het klooster was, ging het werk in het Erfgoedcentrum gestaag voort.

TIJDSCHRIFTEN DIGITAAL

Op 21 augustus jl. lagen op alle tafels in de studiezaal van het Erfgoedcentrum hoge stapels tijdschriftbanden: in totaal 671 stuks. Ze waren door een verhuisbedrijf thuisgebracht vanuit de Koninklijke Bibliotheek te Den Haag. Op 18 december 2017 werden ze opgehaald om te worden gedigitaliseerd, als resultaat van een gehonoreerde aanvraag bij het Metamorfoze-bureau.

Het Metamorfoze-programma startte in 1997 als nationaal programma voor het behoud van het Nederlands papieren erfgoed uit met name de periode 1840-1950, waarin het papier van slechte kwaliteit was. Veiligstelling van het materiaal gebeurde aanvankelijk door microverfilming. Tien jaar later werd overgeschakeld op digitalisering. Boeken, tijdschriften, archiefstukken en kranten worden sindsdien gescand en op internet beschikbaar gesteld via de website *Delpher* (www.delpher.nl), een bron van informatie die elke maand rijker wordt. Iedereen die zich de zoekinstructies heeft eigen gemaakt, kan delven in een onuitputtelijke schat aan gegevens. Ook voor onderzoek naar

de geschiedenis van kloosters en kloosterlingen is *Delpher* onmisbaar geworden: allerlei gebeurtenissen die in de landelijke of lokale pers aandacht kregen, zijn nu gemakkelijk terug te vinden.

Het Erfgoedcentrum zorgt er samen met het Katholiek Documentatie Centrum (KDC) in Nijmegen voor, dat in de komende jaren een groot aantal katholieke tijdschriften in *Delpher* beschikbaar komt. Het Erfgoedcentrum richt zich daarbij vanzelfsprekend op de bladen uitgegeven door de orden en congregaties. Sinds najaar 2015 zijn vier gezamenlijke aanvragen gehonoreerd. Bovendien is een fikse verlanglijst voor de komende jaren ingeleverd. Drie van de vier gehonoreerde aanvragen, in totaal 47 titels, zijn inmiddels in Den Haag gescand, met alle daarbij behorende controles. We kregen van de scans een kopie op een harde schijf; de inhoud van honderden banden is teruggebracht tot een schijfje van 11 bij 8 centimeter.

In de loop van 2019 zullen de eerste tijdschriften via *Delpher* beschikbaar komen en - groot voordeel - de inhoud is dan ook op woord doorzoekbaar. Er kan gezocht worden op namen van paters en zusters van wie brieven uit de missie, in memoriams of bijdragen over hun werkzaamheden in de tijdschriften zijn opgenomen. Tot nu toe gaat het om een groot aantal misstijdschriften (onder meer van de Witte Paters en de Witte Zusters, de Missionarissen van Scheut, de Sociëteit van JMJ, de Missiezusters Franciscanessen van

Tijdschriften digitaal

de H. Antonius van Padua), bladen op het gebied van onderwijs en opvoeding (*Ons eigen blad* en *Huwelijk en huisgezin*), tijdschriftjes om roepingen onder de jeugd te bewerkstelligen (*Wij zijn jong* en *Pater Damiaan*) en algemene tijdschriften voor religieuzen, zoals *de Kloosterling* en het preektijdschrift *de Gewijde rede*.

Op 11 oktober a.s. zullen opnieuw 9 tijdschrifttitels naar Den Haag vertrekken. Daaronder de 31 afleveringen van het blad *Het Klooster* (1925-1930), waarin steeds een congregatie werd voorgesteld, inclusief een uitvouwbare plaat van het betreffende habijt. Dit keer vertrekken ook bladen van de Zusters van het Arme Kind Jezus, van de Assumptionisten, van de Franciscanessen van Mariadal, van de Congregatie van de Heilige Geest en de Benedictijnen.

De tijdschriften die op 21 augustus terugkeerden, staan weer in gelid in de kast. Zodra zij via *Delpher* beschikbaar zijn, zullen ze aan het reguliere gebruik onttrokken worden om als de originele 'moederexemplaren' tot in lengte van jaren zorgvuldig in depot bewaard te blijven. > Otto S. Lankhorst

UIT DE COLLECTIE

De persoonsdossiers van zusters, paters en broeders behoren, evenals kronieken, tot het hart van de kloosterarchieven. Kronieken vertellen het chronologische verhaal van het reilen en zeilen van verschillende vestigingen: abdijen, kloosters, huizen of missieposten. In de persoonsdossiers komen alle mannen en vrouwen tot leven die, vaak op jonge leeftijd, voor een kloosterleven kozen. Om hen gaat het, zij deden het werk. Afhankelijk van de wijze van dossiervorming en van de bewaar- of opschoontraditie binnen een kloostergemeenschap, zijn de persoonsdossiers meer of minder omvangrijk. Idealiter bestrijkt een persoonsdossier een leven vanaf het eerste briefje van een jongen of meisje met het verzoek kennis te mogen maken tot aan zijn of haar *in memoriam*. Omdat persoonsdossiers

uit de aard der zaak persoonlijke informatie bevatten, zijn deze meestal niet vrij toegankelijk, zeker niet de dossiers die de laatste decennia werden afgesloten.

De inhoud van de dossiers kan zeer divers zijn en zorgt regelmatig voor verrassingen. Zo'n verrassing kwam afgelopen zomer tevoorschijn uit het persoonsdossier van een Missionaris van Scheut. Het dossier openslaand van pater Koenraad Abels (1856-1942), op zoek naar gegevens over de jaren dat hij missiebisshop was in Oost-Mongolië, vonden we zo maar een bijzonder fotoalbum in de archiefomslag. Bijzonder van vorm: een oosters, zwart gelakt album in de vorm van een harmonicaboek. En ook bijzonder van inhoud: een fotografische reconstructie van de marteldood van een andere Scheutist, pater Jozef Segers (1868-1900). Pater Segers was een van de acht Scheutisten, onder wie ook de Nijmeegse bisschop Ferdinand Hamer, die in 1900 tijdens de Bokseropstand werden vermoord. De gewelddadige opstand van de Chinese nationalististen was gericht tegen de toenemende invloed van westerse mogendheden.

Het fotoalbum telt 39 zwart-wit foto's op glanzend papier. Het bovenschrift bij de eerste foto maakt duidelijk waar het om gaat: "De lijdensweg van den martelaar E.P. Joz. Segers." De onderschriften bij de foto's geven de vluchtroute weer die pater Segers maakte. Vanuit zijn standplaats Lao-Hou-Keou vluchtte hij,

via de kapel waar hij voor het laatst de mis las, naar het gebergte. Aldaar werd hij achtervolgd, gepakt en meegevoerd naar de stad Jehol, waar hij ter dood werd veroordeeld en vervolgens in de nabijheid levend begraven.

Op de foto's wordt de vlucht van pater Segers nagespeeld. De opdracht voorin het album maakt duidelijk wie de foto's heeft gemaakt: "Aan Zijne Doorluchtige Hoogwaardigheid Monseigneur C. Abels uit diepe genegenheid en eerbied geschonken. Arth. Segers." Deze Arthur Segers was broer van de martelaar. Hij heeft na het overlijden van zijn ouders - hij vond het te pijnlijk om dit tijdens hun leven te doen - de vluchtroute van zijn oudere broer nagereisd en vastgelegd. Hij bezocht alle plekken waar zijn broer was geweest, sprak oog- en oorgetuigen en nam overal 'lichtprenten'. Een album met deze foto's gaf hij aan monseigneur Abels en dat kwam in diens persoonsdossier terecht. De foto's zijn ook opgenomen in het verslag van de tocht dat in 1920 in boekvorm werd uitgegeven: *Marteldood van den eerwaarden pater Jozef Segers der Congregatie van Scheut, priester-zending te Lao-Hou-Keou (Oost-Mongolië)*. Eenzelfde album als monseigneur Abels kreeg ook pater Jozef de Wolf, een Vlaamse Scheutist, evenals pater Koenraad in Mongolië werkzaam. Dat exemplaar, met slechts 25 foto's, is in 2013 in Brugge geveild; de huidige vindplaats is onbekend.

Een archivaris, bibliothecaris of conservator moet zich altijd afvragen of een object op de juiste plaats wordt bewaard. Voor dit fotoalbum zou het persoonsdossier van pater Jozef Segers in het KADOC te Leuven wellicht passender zijn, maar inmiddels is onze beschrijving zodanig aangepast dat het in de collectie van het Erfgoedcentrum goed vindbaar is. Het blijft bewaard in het dossier van hem die het kreeg aangeboden. > Otto S. Lankhorst

KWARTAALJOURNAAL

- ▶ Op 1 juli gaf dr. Ralf Bodelier een lezing in het kader van de tentoonstelling 'De Witte Karavaan' en deelde zijn optimisme over ontwikkelingen in Afrika met de toehoorders.
- ▶ Op 3 juli werden aanvullingen op het archief van de Franciscanessen 'Alles voor Allen' gebracht.
- ▶ Een dag later werden het archief en de voorwerpencollectie van de Zusters van het H. Hart naar Sint Agatha overgebracht. Op 17 juli vond de officiële overdracht plaats.

Archief Missiezusters Franciscanessen van de H. Antonius van Padua

- ▶ Op 5 juli bezocht het generaal bestuur van de Ursulinen van Tildonk het Erfgoedcentrum.
- ▶ Op 11 juli brachten de Zusters van Liefde uit Schijndel aanvullingen op hun archief.
- ▶ Op 13 juli werd het archief van de Missiezusters Franciscanessen van de H. Antonius van Padua naar het Erfgoedcentrum overgebracht. Dezelfde dag bezocht het tuinteam van Sint Agatha de Hof van Lof bij het Franciscanenklooster te Megen.
- ▶ Op 17 juli en 29 augustus werd er archiefmateriaal van Ongeschoeide Karmels naar het Erfgoedcentrum overgebracht.
- ▶ Op 26 juli en 20 september vond overleg plaats over de tentoonstelling van 2019-2020, over onder andere de vele erfgoedprojecten van religieuze instituten in de afgelopen decennia.
- ▶ Vrijdag 27 juli stonden we op feestelijke wijze stil bij de pensionering van huismeester Herman Vermeulen.
- ▶ Op 30 juli bezocht Tini Brugge Sint Agatha om mee te denken over het herstel van de kloostertuin.
- ▶ Op 9 augustus werden enkele archiefstukken en voorwerpen van de Sociëteit van het H. Hart van Jezus naar het Erfgoedcentrum gebracht.
- ▶ Vanaf 17 augustus is er in het bezoekerscentrum 'Kloosterbier in wording' te koop, dat op het kloosterterrein ontwikkeld wordt.
- ▶ Op 21 augustus kwamen de tijdschriften terug die voor het project Metamorfoze naar Den Haag waren overgebracht.

Twee huismeesters

- ▶ Op 26 augustus vertegenwoordigden vrijwilligers Jacques Arts, Ger Graat en Jos Heuskes het Erfgoedcentrum op het 15^e Cultuur aan de Maasfestival in Cuijk.
- ▶ Op 27 augustus brachten de Zusters Ursulinen van Bergen hun audiovisueel materiaal naar het Erfgoedcentrum.
- ▶ Op 1 september trad Anton Hurkens in dienst als nieuwe huismeester.
- ▶ Op 5 september ontvingen archivaris Chris Dols en vrijwilliger Tony van Maren in het kader van kennisuitwisseling dhr. Frank Holthuizen, conservator beeld en geluid van het Limburgs Museum.
- ▶ Op 7 september werden aanvullingen gebracht op het archief van de Sociëteit van JMJ.
- ▶ Op 9 september waren kloostertuin, bezoekerscentrum en tentoonstelling geopend in het kader van de Open Monumentendagen. Dezelfde middag hield prof. Frans Wijsen een drukbezochte lezing over buitenlandse missionarissen in Nederland.

De productie van kloosterappelsap

- ▶ Op 13 september beëindigde Gemma Razing haar werk als tijdelijke studiezaalmedewerkster.
- ▶ Op 19 september leverden Chris Dols en collectiemedewerkster Marleen Reichgelt in samenwerking met het KDC Nijmegen een bijdrage aan een conferentie over missie en onderwijs georganiseerd door het KADOC te Leuven.
- ▶ Op 20 september vervoerde huismeester Anton Hurkens met twee vrijwilligers 600 kilo appels uit de kloostertuin naar de Betuwe voor verwerking tot appelsap.
- ▶ Op 25 september was er een bouwvergadering voor het renovatietraject voor de zuidvleugel.
- ▶ Op 30 september gaf dr. Mariëlle Polman in het kader van de tentoonstelling een lezing over Afrikaanse Ubuntu filosofie.
- ▶ In het derde kwartaal werden in het Erfgoedcentrum en de kloostertuin 196 bezoekers rondgeleid, waaronder naast bovengenoemde bezoeken onder meer Zusters van de HH. Harten en Missionarissen van Scheut. Op eigen gelegenheid bezochten ca. 2000 bezoekers bezoekerscentrum en tentoonstelling van het Erfgoedcentrum. We ontvingen 61 onderzoekers in de studiezaal en er kwamen 120 vragen per e-mail binnen. > G. Heusschen

Colofon

Deze kroniek wordt uitgegeven door de stichtingen
Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven en Sint Aegten
ISSN: 2210-5719

Redactie: M. Arendsen, G. Heusschen, O. Lankhorst

Adres: Kroniek Sint Agatha
Kloosterlaan 24, 5435 XD St. Agatha
Tel. 0485 - 31 10 07
E-mail: info@erfgoedkloosterleven.nl
Website: www.erfgoedkloosterleven.nl
www.kloostersintagatha.nl

Vormgeving: Vormweijts, Nijmegen

AGENDA KOMENDE PERIODE

- ▶ Zondag 7 oktober om 14.30 uur iconenwijding in de kloosterkerk.
- ▶ Zondag 21 oktober om 14.30 lezing door pater Jozef de Bekker, sectoroverste van de Witte Paters, over missie anno 2018.
- ▶ Zondag 28 oktober om 15.00 uur concert bij gelegenheid van Allerzielen in de kloosterkerk door Vocaal Ensemble Cantodoro (met het requiem van Tomás Luis de Victoria).